

Rúku

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fi'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-aaí isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupíse úmaimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáíye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-íye. Maníkómpá'á in-aimó sen-ááyé Maníkóní ámútankon-aaíye sáwí'ó um-béyámbá Maníkó maisiyúwáín-aaíye miyán-áái Rúku agaimakáíye.

¹⁻⁴ Óraako Tíófíráasiyo moórá-aaí sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paápé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aaí simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-aaí agaimakáamba minááígóní áwáu kawé'-úmai isé'a aifakén-ááyé afufumpinkén-ááyé ánaaenken-aaíye agai-amúne. Ísaraanda-aaí érai'-aaíyali karo'-ááyáy'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aaímo simámakain-aaí.

⁵ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti méron-kanaafimba moóráwigon-awí'a Sékaráíya Ápáísaani akún-ándáfákén-kwáási ména Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-awí'a Írísápéti

Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní áamáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai ⁶ Maníkón-aúranka'a minákwá'á kawé'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai wení áamáamba kawé'-úmai isésarai ⁷ age-ínímbá ména iyámpóí-iyaimba mésarai wauránaráámba káguraaye.

⁸⁻⁹ Wauránaráámba káguyasa Sékaráíyaani akúmbá Maníkóní áamáán-daumpa'a kísau maésa miyá úmae iyésa miwítí kísau tuwínkaa'-ésa Sékaráíyaamba iyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agaíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa ¹⁰ asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agái-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a mésa Maníkómpá'á inai wésuwana ¹¹ Sékaráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agái-táárégóní ayáánúrapa'a wiyómpaken-kisau-waasigo paapé úwana ¹² Sékaráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana ¹³ wiyómpakewi séna Sékaráíyao ímba inkaisuwó. Maníkómpá'ó inaimó sénda ísáintafena enawaainínkó Írísápéti iyámpóí máínífo miniyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. ¹⁴ Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fí'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. ¹⁵ Ma'ankáíndara'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó miniyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwó'í'o on-dóné ímba náíno. Maníkón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íniye. ¹⁶ Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkómpá'á aneka'á ténááwe. ¹⁷ Wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-

awi'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoísáíye tíráamarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó íyantemba ésa kawel'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wiyómpakewi súwana ¹⁸ Sékáráíya séna kesuwaainínkóekai wauránaráámba káguraufó nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana ¹⁹ wiyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana kawel'-áái siména si'maráisa'a músimamundasafe ²⁰ ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaenkanaa kemó súnda-tantaa'a paápé ina kawel'-úmai aái sínone súwasa ²¹ máápa'o méron-kwaasi Sékáráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'a nóintafenawa ayáátáaka'a méraiyo wésuwana ²² máápa'a kuména ímba aái súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéna ímba aaimó súmba ména ²³ wení kísaukanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráíye.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti ámú'a paápé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵ séna Fasi'aénkó kawel'á uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátáaka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áíye Írísápéti siyáíye.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aaí.

26 Írísápéti ámúka'a ména afa'móráe-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasion-awi'a Képarierimba wiyómpakemba ailmarówana Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a kuména 27 moóra-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáye. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aai tarímarowana 28 wiyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana 29 óraa'-imayaa éna séna minááígóní áwáu nóran-aisafenawa síyó súwana 30 miwá séna Máriaao Maníkó aamoí uwánkáifo ímba áá'a íno. 31 Ámú'o kaumáímo iyámpóímo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. 32 Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-í'a ínasa iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-iyé sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téfitimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú amínana 33 Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a íníye Képarieri súwana 34 Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana 35 wiyómpakewi séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana iyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoi Maníkón-áánimban-iyé sénááwe. 36 Enamááraa-ininkon-awi'a Írísápéti áraamba kéna ámú'a kauráye. Age-ínímbán-iyé wésewana ámú'a kauréna afa'móráe-wiyomba maisúwáye. 37 Maníkó seyaafá-tántáá'á fetóí wéena wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana 38 Máriaa séna Maníkóní

kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáíye.

Máryaa Írisápétini namu'ó kuráin-ai.

³⁹ Iyúwana káríka'a Máryaa ména iyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moórá-naopa'a wéna ⁴⁰ Sékáráíyaani naaúmpa'a iyéna Írisápétin-awi'a mó tówana ⁴¹ Írisápéti Máryaa amóísáúmba isówana iyámpóigo anówan-arumpimba ména úwaaúwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írisápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawé'á uwánkena fí'on-inimba káríka kawé'á uwátinkena embá óraaka kawé'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwará'a kawé'á wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóísáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaaúwa uráíye. ⁴⁵ Maníkó simámakain-ai érai'a paápé íníye séndasafena Maníkó kawé'á uwánkáiye Írisápéti siyáíye.

Máryaa Maníkón-áámóí éna imó siyáin-ai.

⁴⁶ Súwana Máryaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹ Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawé'á isa'á Maníkó kawé'-ámpá'ó mészínkáiwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'a uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Maníkó kawé'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'ó

méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna ⁵⁰ wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíniye. ⁵¹ Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'ó mósá máraán-kwaasi ti'mátu'makaiye. ⁵² Maníkó túwí'ó wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'ó wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawetántáá'á tiména sáwífa-tantaa'ó makáan-kwaasi ímba tiména ti'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵ Maníkó kentáá síwá'náwara Ébaramun tafenawara'a óraaka séna enkwará enaísaa fitantambo iyawiwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aaí áaka'a makéna kentáá Ísareri-waásisa wení kísau-waásisa wésuwa'nai-iyé Máriyaa séna ⁵⁶ Írísápétiye ména kaumbo-wíyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiye.

Írísápéti Yónimbo ma'ánkarain-aaí.

⁵⁷ Kumúwana Írísápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aaí isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamoí uwaná miníyámpóígó afakaumboé-no'waamba waúwasa áúma káramai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáraíyaawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa ⁶¹ miwí sésa ímba ení waásifa'a miyán-áwí'á wéraiye

suwaná ⁶² afowámbá áá'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráíya agaimaréna ói'a fetóí úwana aaí séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miniyámpóígó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráíyaamo siyáin-ai.

⁶⁷ Miniyámpóígó afowámbá Sékáráíyaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Maníkón-ai simátimena séna ⁶⁸ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai ena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹ Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aén-kwáásí iyáfasinankaraimba póna sáwí'o úmaisamo méraundafinkemba kawel'-ámpátá mésinkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawel'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tiyámbo kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáíye. ⁷² Ááema Maníkó kentáá síwá'násafena arumbó uwátinkainda-ai séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-ai siyáíye. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Émbaramu kentáá síwá'násafena kentáásí namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímba sáá'a ínata

wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawel'-úmai arupíse úmai maé'mae'o onda-ááísá óraaka'a siyáíye. Sékáraíya simásuwena séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaimo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawel'-ámpá'ó métinkainda-aaí wésimatime Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáásí Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kawel'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'ó in-áémpá'ó méraawi puwíyantafena táá'ó iwáí sáma kátinkena kawel'-ámpá'á métinkainiye Sékáraíya siyáíye.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawel'-ímáyáá wéna máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

Máríyaa Ísumbo ma'ánkarain-aaí. Mátíyu 1:18-25

¹ Mĩnkánaáfímbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'a agaénááwe siyáíye. ² Aifa'á túwí'o agáún-kanaafimba Sáiriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³ namupa'ó maifá'ó kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáíyantafesa tiyáawe.

⁴ Yósepi Téfitin-andafaken-kwaasi póna Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitini naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétaremufa'a túwana ⁵ awaainín-árásígó Máriyaa ámú'a kaufúwàna áwí'o maíndasafena áí'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ankáí-kánáá túwana ⁷ aifaráán-iyámpói ma'ankéna iyámpóigoni unáánkwtóí úsúrena purumakagóní táúfapimba ánkaraíye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wiyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpa'a ówí'a tarówana purumakagóní naaúmpa'a mérena ma'ánkaraíye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátímakain-aaí.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufálá wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wiyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paápé úwana Maníkóní sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná ¹⁰ wiyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-aaí kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpói ma'ánkáisana miniyámpóigóntáfésa Maníkó iyáfasinankaraiwai Fasi'aénkón-íye sénááwe. Miniyámpóigó kenkwará'é fí'on-kwaasiye sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métinkainíye. ¹² Miniyámpói ampantasámbá úsumai purumakagóní táúfapimba máráisa'a koawáné sé'a simásímakain-aaí érai-aaí kentáá kawel'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraíye sénááwe súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wiyómpakewi sáwífa'a paápé ésa Maníkón-áwí'a

mósá marésa sésa ¹⁴ wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátínkáin-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

*Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-
aai.*

¹⁵ Wíyómpaken-kisau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa iyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aaisafeta Pétaremufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máriaaee Yósepiye mésarai purumakagóní táúfapimba Ísumba ánkroyasa taawánésa ¹⁷ wíyómpakewimo siyón-aai miníyámpóígón-áái tasimátimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aaisa érai'-aaiye sésa ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-aai ísówi imáyáa uwaná Máriaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyee.

Ísun-awi'o simánkarain-aai.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miníyámpóígón-áúma káramai araenáémba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámú'o kaurónka'a wíyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáiyee.

Símijoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aai.

²² Naaófá'ó Mósese aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máriaaee'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó

amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóní áamámba Mósese agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóísómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóíye sénááwe Fasi'aénkó siyáíye Mósese agaimaréna siyáíye. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóní áamámba agaimaréna séna Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagon-aráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáíye. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwígon-awi'a Símiyoni Yérúsaremu'fa'a ména kawe'-wáásí éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawe'ó uwátinkaindawimba amu'maréna mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simámena séna ímba ááéma puwínompo Fasi'aénkóní Káráísitimba awané puwínone simámakaimba ²⁷ Maníkóní ámútanko ímá'yáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai áamámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a íyúyana ²⁸ Símiyoni miníyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwena séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakaanda-ai káfé'a paápé isaná sirunkó kawe'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawe'-ámpá'ó métinkaindawimbo íyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawe'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíníye Símiyoni

siyáiyeye.

³³ Símiyoni miníyámpóígóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawé'á uwátinkainiye simásuwena miníyámpóígón-anówantafena séna Maníkó maaníyámpói íyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawé'-úmai méwasa tuwímbai tínaaemba uwámenaawe. Maníkó wembá waamékaámbá uwánkáisasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáási túranka'a paápé íniye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'lo intenkaámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíniye Símiyoni Máriyaantafena siyáiyeye.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awi'a Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waaí maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaaikó puwúwana ayáátáaka'a ⁸⁴ aatai maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-áwí'a mósá wémarena inai aantembo síndasafena ímba tómbá wénena ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Maníkóntáféna súwi séna miníyámpóígón-ai simátimena Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayaago ta'ótokaímpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena miníyámpóígón-ai simátímakaiye.

*Yósepiye Máriyaae'a Násareti-naopa'o
kurááyan-ai.*

39 Yósepiye Máriaae'a Fasi'aénkómó siyáin-amaamba tai'ásuwesarai Kárirí-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana
 40 mindáraití iyámpóígo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawel'-ímáyáá úwana Maníkó kawel'á uwánkaraiye.

*Ísu iyámpóíya'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-
 aai.*

41 Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. 42 Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááiwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'maesarai Yérúsaremufa'a koméroyana
 43 mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai 44 imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine tímáaraafinemo tíndawe sésarai ayaafái uyambá
 45 ímba awánésarai ayaafái uwááesarai aneka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá 46 kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena minááisáféna tísai úwasa 47 anondáá wembá áísai uwaná wení kawel'-ímáyááfínkémbá simátimuwasa isésa táatafesa uwasá 48 anófoi taawánésarai táatafesarai ésarai tiyáamba pikinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai

wénuyana sirunkó umbaí wétaifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááígóní áwáu ímba kawel-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááisafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba imáyáa wéena mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawel-ímáyáa wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátimakin-aaí.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táipíríyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páírati maúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúríya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápíríni-marafa'a káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráíyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aaí simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoni arufá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómp'á'á tíya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye Yóni

siyáíye. ⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-
aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna
séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména
aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó
wi'ankáiyamba wení aambá arupíse
íyana minámpá'á wíno. ⁵ Omá'a kárámai
ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse
oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái
kawe'án-oro. ⁶ Maníkó sáwí'o úmaimo
méraampinkemba

kawe'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maráínana
kumínda seyaafá'nánká awánánááwe

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena
mináái siyáíye.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáínkwae sésa
sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni
simátimena séna iyánkó póígon-araa'an-owe.
Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa
sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸ Kentí sáwí-
kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawe-
kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu
kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóní kawe'-
wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro.
Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónáawemo
sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a
waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-
aísaafitantambo uráundawi póta kawe'-wáásísá
úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹ Ímbo kawe'-
árámbó iyáín-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó

agaisúwáantemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíniye Yóni siyáiyeye.

10 Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná 11 Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moórámora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moórámora tíméro Yóni súwasa 12 taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáínkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná 13 Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa 14 i-wáási sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátimé'a miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kísaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémba tirunkó kawé'á ína'a méraaro Yóni siyáiyeye.

15 Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aaí isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fí'owawa'iyo suwaná 16 Yóni séna kesínaaembo tındawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóni Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íniye. 17 Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómba marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo aútúwáísasamo kámakama'o in-íyáfímbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni

séna ¹⁸ Maníkóní ásé-aaí ísámai kawé'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aaí.

Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

¹⁹⁻²² Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inái súwana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aagó aantemba wiyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aaí simátimumbanifo Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érotíyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

Ísun-aíwá'náti túwíkon-aaí.

Mátíyu 1:1-17

²³ Ísu marapá'á kumbéna moóra-waai úmai siyáánkai-aataí maisuwéna wénena Maníkón-aaímo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-íye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

²⁴ Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana
Mátáti afowán-áwí'a Rífaí úwana
Rífaí afowán-áwí'a Méri kai úwana
Méri kai afowán-áwí'a Yánai úwana
Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

²⁵ Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana
 Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana
 Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana
 Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana
 26 Nágai afowán-áwí'a Méati úwana
 Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana
 Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana
 Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana
 Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana
 27 Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana
 Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana
 Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana
 Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana
 Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana
 28 Nérai afowán-áwí'a Méríkai úwana
 Méríkai afowán-áwí'a Éndai úwana
 Éndai afowán-áwí'a Kósamu úwana
 Kósamu afowán-áwí'a Érimendamu úwana
 Érimendamu afowán-áwí'a Éya úwana
 29 Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana
 Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana
 Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana
 Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana
 Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
 30 Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
 Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
 Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
 Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
 31 Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
 Mériya afowán-áwí'a Ména úwana
 Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáni úwana

Nétáani afowán-áwí'a Téfíti úwana
³² Téfíti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
 Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
³³ Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
 Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Ánáí úwana
 Ánáí afowán-áwí'a Ésíroni úwana
 Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
³⁴ Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
³⁵ Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
³⁶ Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
³⁷ Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéréti úwana
 Yéréti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
 Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Séti úwana

Séti afowán-áwí'a Ándámu wemá
Maníkón-áánimban-iyé.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-
aai.*

Mátíyu 4:1-11, Mááka 1:12-13

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana ² waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánáe súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aai tówana ³ waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-márafá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena ⁶ séna seyaafá'-márafá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíniye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa

é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a weni
kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana
9-11 waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-
naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á
móankena séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
Maníkó wiyómpakemba weni kísau-waasisomba
ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna
óntanka'a aísamai turaráanafo
sésa tiyáántandesá faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne
wésempo maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi
farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko
súwana ¹² Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba é'a
miyá siyéna moóra'-aaiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa
Maníkómbá
áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó

sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana
¹³ waántáwanko seyaafá-tántáátáféna
Ísumba áísai uwásuwena séna kárika
aneka'á taáísai ónaumne séna auwéna
kóuraiye.

*Ísu weni kísau mo ómbakain-aai.
Mátíyu 4:12-17, Mááka 1:14-15*

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní
fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-
marafa'a tuwéna Káríri-marafa'a komérowana
wenááigo seyaafá'-máráfá'á wété úwana
¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a

Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aaí.

Mátíyu 13:53-58, Mááka 6:1-6

¹⁶ Minkákémbá Ísu kárikomo maé'éún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaímo ísón-kanaa aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aaí aúfáífinkembo simátimindasafena íyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaímo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai ámúwana maiyéna fariyéna moórá-aaí awánéna séna

¹⁸ Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-aaí kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awánáíyan-aaí kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áíniye siyé-áái kosimátimiyo. ¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aaí kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰ mináúfái-wándáái owepámai káráwiyowimba aména aaí simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aaí sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'o isérón-aaí afora'á paápé iye súwasa

22 isésa aifa'á kawé'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái síyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-aai sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawé'an-owo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápameamu-naopa'a kawekísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátíme sune. Maníkón-aaimo simátímíwai wení waásifa'a Maníkón-aai kosimátiminenamo wimbá wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵ Érai'-aai sénaumpo ísáro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-inímbá sáwífa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-inímbá kotúwa'nai ínone séna fí'om-barafaken-keto'-inimba Sáindóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráiyé. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana Maníkó minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸ minamáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba

túwa'nai íníye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa²⁹ íyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máápa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná³⁰ éniyo Ísu tufintuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.

Mááka 1:21-28

³¹ Ísu Káriri-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaq-waasi ámáán-aaimo isón-kanaara'a ámáán-daumpa'a iména aai simátimuwasa³² isésa óraaka'o sún tafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóni kawe-kísáú-wáásígó óne súwana³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáási auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáási famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'o uwánkomba úwoi kóúwasa³⁶ awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nórana-aiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná³⁷ miyán-áái Ísun-ai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.

Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa

Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúíyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayáámba ta'ótorowasa asófaraawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankarawai iyé-ímáyáá untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

*Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-ai.
Mááka 1:35-39*

⁴² Kóuwana aafáúmó íyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a ásé-ai Maníkó wení waásimo kawáánin-ai kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáíye.

5

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-ai.
Mátíyu 4:18-22, Mááka 1:16-20*

¹ Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Maníkón-ai

isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³ kae'á káril-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moórá Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba íyátena Sáímonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafá'-wáásí simátímakaiye.

⁴ Simátimena Sáímonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumína'a mófáá'a fasínáaro súwana ⁵ Sáímoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááata toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna ⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnámpímbá ówitená tararááraántamba úwasa ⁷ moórá-nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánéna tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósa márówana ówitená umbaí téna nompímbó kúwáférááraantamba úwana ⁸ Sáímoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáíye. ⁹ Sáwífa'-mofaa'o tóróntafena Pítaawe wesé'o méron-kwaasiye táátafesa uwasá ¹⁰ Sáímoniye mófáá'o to'maésarai núyawí Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémisi úwana moóráwigo Yóni

mindáraiye táátafesarai uyaná Sáimoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáéro súwasa ¹¹ mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááifa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááiwakaawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawel'ó uwánkarain-
aai.*

Mátíyu 8:1-4, Máaka 1:40-45

¹² Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ¹³ Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaíyasa seyaafá'nánká awánéna áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aai simátimunafo sé waaó Ísu súwana ¹⁵ ifátuwena kawel'ó uwánkon-aai simátíma'maena iyúwana minááígó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o

in-kwáásí asófatininkinkwae sésa tóso uwaná ¹⁶ énifo Ísu Maníkómpá'á inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráíye.

Ísu aísamaimo pukówaimba kaweló uwánkarain-ai.

Mátíyu 9:1-8, Máaka 2:1-12

¹⁷ Moórá-kanaa tuwímbai áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakene Káriri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Maníkó Ísumba asófatin kainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸ tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifímbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawelá ínkwaé sésa tumbá ¹⁹ mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresá túwówana kumémena waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawelá uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'a ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a iyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó

awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátiménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaái maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a íyáfasinkwena wení wandaái wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táatafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáúnda-i'a isatá awánáúmne sésa táatafesa ésa tiyáamba tóipimba fáakaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátiyu 9:9-13, Máaka 2:13-17*

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómba taakisi-kísáúmó maúwain-awí'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ íyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááiwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'lo náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'o-fí'on-kwaasiye Rífáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ ámáán-kawaa-waasiye miwítí ámáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'lo on-kwáásisé'a tómbá wénaao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ofo tí'lo in-kwáási wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae

sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne

Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Mááka 2:18-22*

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi moóra-mora-kanaa Maníkóntáfesa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inái aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéofu ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóíyana minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-aai séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye.

38 Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. 39 Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéiye sésa aú-anda-aran-domba ímba sinkáíye wésewe.

6

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.

Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28

1 Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kisaufa'a wíti-ton-kisaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá 2 ámáán-kawaa-waasi tuwímбай tuwánésa sésa saagaan-kánáá aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná 3 Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáífmbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana 4 Téfiti Maníkóni ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. 5 Wiyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-ai.

Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6

6 Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu áamáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'-ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáambo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹ Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáási áamáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawe-kísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáambo kemporarón-kwaasisafena séna enayáamba fárútuwao súwana ayáamba fárútuwawana kawe'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19*

¹² Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúma waéna Maníkómpá'á inái símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááiwa'mae kun-kwáásí táántowasa iyúwana minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á

kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáiyé.

¹⁴ Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáimoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfiásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini ¹⁶ moóráwigo Yémísin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kísaumo maiyáin-aaí.
Mátíyu 4:23-25*

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arúfá'á kumbérowasa wembó arááíwáún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸ Ísun-aaí isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófatininkwae sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áínkwae sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófatininkaraiye.

*Tirunkó kawé'á éna sáwí'a énamo índa-aaí.
Mátíyu 5:1-12*

20 Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwemo sewí Maníkó miwí kawé'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawé'á ina'a wíyáái ónááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaapé uráundawintafe'a fasi'ámaimo méraawi waási tínaemo uwátinkesa tíyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetóí ina'a méraaro. ²³ Miyá íya'a tirunkó kawé'á ina'a imá wéte'a wíyómpakemba kentí kawé'méyámbá maenááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátínkaraawe. ²⁴ Énifo marapákén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawé'ó wéintantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moóra kawé'méyámbá maenááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaemba táái táíniye. Káfé'a wíyááimo owí káráwiyoro. Ánaemba ifi'á tánááwe. ²⁶ Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Namuro-wáási kawé'á uwátínkáaro-ai.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-ai ísáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáási tirumbá kawé'á uwátinke'a tíyámbo uwátínkéwi kawé'á uwátínkáaro. ²⁸ Sáwí-aaimo simátínkéwi kawé'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo

é'a Maníkómpá'á inai símai miwí túwa'nai oro.
²⁹ Táá'lo tuwaumíya'lo é'a ímba anondáá tínkame'la aneka'á waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa aneka'á maénae síya'lo é'a ímba a'áo seró.
³⁰ Moórá-tantaa'a simiyó síya'lo é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'lo maíya'lo é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹ Kembó tirááimo táínda-i'lo úmaimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáíye.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'lo on-kwáási ímba kawel-wáási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawel-méyámbá timínifo kentí namuro-wáásíwará'á imáyáá tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawel'ó uwátínkáán-kwaasi kawel'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'la miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawel'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawel'ó uwátínkéwanamo éna Maníkó ímba kawel'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwará kawel'á uwátínkáaro. ³⁴ Sáwí-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Maníkó ímba kawel'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáási kawel'á uwátinke'la imáyáá tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémbá kawel-méyámbá maénááwe.

Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáásí úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wiyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátínkáintemba miyán-oro Ísu siyáíye.

Ímba sáwí-aaí simátíméromo siyáin-aaí.

Mátíyu 7:1-5

³⁷ Tuwáné'lo é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'lo é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'lo timíyanamo éna Maníkó kenkwará'á miyá ínífo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a mintántáá'á ímba imáyáamo iyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'lo ombá maitiyuwáíníye. ³⁸ Timíyantemba Maníkó anondáá kembá timíníye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'lo máraántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a timíníye. Miyáumaimo tíméntemba Maníkó miyá íníye Ísu siyáíye.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-aaí séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáánto'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye.

⁴⁰ Iyámpóímo ésa uwáítái'-on-kwáásí ímba iyáákanaafo miwí táái ísámaesa iyantemba ónááwe Ísu siyáíye.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo

awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááiwára'-wáásín-ofo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáie.

Taaigó arambó iyáín-ai.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawe-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-árámbá wéiyaifo ⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye kawe-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwiyanda-arankaamba iyáínifo fe'-arambá iyáíniye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínifo antirí-aramba iyáíniye. ⁴⁵ Miyáumai kawe'-wáásí kawe'-ímáyááfínkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-ímayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfínkémbá wésewe Ísu siyáie.

Naambó urááyawi-tai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-ai ímba arááiwa'mai kawe'á wéowe. ⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa

kawe'-úmaimo arááiwaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. ⁴⁸ Naambá ónae sésa marafímbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímbo tawisínda fasi'ámai wéena

óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. Miyaráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááiwaéwi fasi'ámai ménaawe. ⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawe'-úmaimo isáiyawi miyán-kwaásimó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íniye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái ísámaimo kawe'ó iyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáiyé.

7

Rómu-i-waasigon-aii.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana ³ minkáwáágó Ísumo taméron-aii iséna Yúndaa-oraal'-waasisafena séna Ísumba koái'mae tíyana taasófankaino séna ti'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáásí amáán-damba úmakaifo kawe'-wáásí po kawe'-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóní naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waasi simátimena séna Ísumba kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáásí kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraal'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínone. ⁷ Mindásafe'a ímba empá'á kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpa'o

íyínda úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁸ Kewará'á kawáá-kísáúgóni áwáuma awánáúnda kesí kawáágó sisa'á wení kísau maé'a kesí i-wáásisáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹ Ísu mináái iséna áátafena éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásisóntáféna séna simátime sé'a minkwáási Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawé'-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo íyáfasinankarain-aai.

¹¹ Ísu kárika'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néni-naopa'a wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moórá-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna ¹⁴ makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáási tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo íyáfasinaao súwana ¹⁵ pukómpinkemba íyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena áí'mae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Maníkón-aaimo sin-kwáási óraa'-waasi

kentááfímbá paápé iye. Maníkó ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmíye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-ááigó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áémpá wété uráíye.

*Yóni nombó maitínkáiwain-aai.
Mátíyu 11:2-19*

¹⁸ Minááigó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánááfímbá Ísu sáwífa'-waasi fi'o-fi'on-ti'a ún-kwaasi kawé'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafíkón-kwaasi túramba awánamai kawé'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafíkáiwai túramba awánamai kawé'á owaná táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ²³ kentáfésa ímba kae'-ímáyáa iyawi tirunkó kawé'á wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

24 Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aaí seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné nórán-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. 25 Nórán-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. 26 Nórán-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaímo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaímo siwáín-iyé. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaímo siyáawi iyáákaraiye. 27 Maníkón-aaí aúfáífimba Yónin-aaí símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'máráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wiyíníye siyáíye agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáíye. 28 Simátime sé'a Yónini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba iyáákaisana Maníkó kawe'á uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainíye Ísu siyáíye.

29 Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Maníkómó siyáín-aaí érai'-aaí póta konanasá nombá maisinkáínkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. 30 Énifo Yóni Maníkóní aambó aráátímakaimba ámáán-kawaa-waasiye

ámáambo sun-kwáásiyé minámbá tínaaemba uwámesa ímba nombó máúmba kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'ó méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno.

³² Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'ó méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóimó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe.

³³ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe.

³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúna'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'ó námae íyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'ó on-kwáásítí waásin-iyé wésewe.

³⁵ Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ísun-aísamaiya'a masawémbó fatiyain-aai.

³⁶ Moórá-kanaa ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Sáimoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu ámáán-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aai minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó úm-basawembo wéromba maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna

Ísun-ánaaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó úm-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ áamáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-ínínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáimoniyo moórá-aaí simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo tímiwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba amísana ⁴² aanáfómbó amí-kánáá tisaasarái óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígaufatuwaumpo kokaiyó siyáíye-aaí Ísu Sáimonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígórái tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyo Ísu áísai ena súwana ⁴³ Sáimoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwawaiwí óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáimoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnnda é'a séne simásuwena ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáimonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáu

sísamaimo non-kwiyí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntáusamba uwákáíye. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amo'na uráíye. ⁴⁶ Kentáásí áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básáwémbá fatímai asínkáíye. ⁴⁷ Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoi uwásinkena miyán-tántáá'á kawe'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kári-sawi-tantaa'o maisuwáúnda kári'-aamoi uwásínkáíye Ísu Sáímonintafena simásuwena ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹ wesé'o tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyó suwaná ⁵⁰ Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawe'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawe'á ína waaó Ísu siyáíye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááíwakaan-aaí.

¹ Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénena Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí ásé-aaí simátíma'maena iyáíye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ² tuwímbai-ininte wénesa miníníntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawe'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo

maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba
 Mágátáara-naopakemba áwí'a Máriaa Ísu
 wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo
 maiyáúkon-ininko úwana ³ moórá-ininkon-
 awi'a Yóána awaaikón-áwí'a Súsá wemá Érotini
 naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awi'a
 Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá
 miyáumai-inimba ésa kentí moparáwimpinkémbá
 Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa
 kuráawe.

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.
 Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20*

⁴ Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'a Ísumpa'a
 tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵ moóráwigo
 ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena
 mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á
 kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana
 numagó fáí'nasukaiye. ⁶ Tuwímbai-anauntumba
 óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna
 anoníyaim-barafa'a póna aáénkaraiye.
⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á
 kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó
 fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba
 kawé'-márafimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna
 arambá imái sáwífa'-aramba iyáíye. Ísáán-kwaasi
 ísámai

kawé'án-oro Ísu siyáíye.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa
 minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano
 suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo
 kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó

kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-
kwaasi waé'mai-ai aantemba wésimatimumpo
ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe.
Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe
Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo
sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo
tu'maráinten-úmai Maníkón-ai simátímísana
¹² tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba
waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai
ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-
aaisafesa timankúkumba íyana sáwí-ampakemba
kawé'-ámpá'á métínkáífo séna tirumpinkémbá
tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuwímbai-
anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba
waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai isésa
aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai
kawé'á ontáfésa kárika'a timankúkumba
owaná fí'o-fi'on-tantaako tisasá miwán-ímáyáá
ésa Maníkón-ai ifátukaawe. ¹⁴ Tuwímbai-
anauntumbo karaampimbó kúmimba waási
tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai ísáámbanifo
marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa
ónta-ímayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a
maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-
ai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau
wémaewe. ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawé'-
márafimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa
Maníkón-ai isésa kawé'-ímáyááwára'-wáási
isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai
mésa Maníkóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-
owe Ísu siyáiyé.

*Ómbó kúrakain-aaí.**Mááka 4:21-25*

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyiyamba awánánááwe.

¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paapé ínasa awánánááwe. ¹⁸ Ísáán-aaí imáyáa úmai kawé'án-oro. Maníkón-aaímo ísámáimo kawé'ó owí Maníkó túwá'nai ínasa moórá-aaíwara'a ísánááwe. Maníkón-aaímo ímbo ísámai kawé'ó ésa karó'á sésa kawé'úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimáinana ímba wéíniye.

Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-aaí.**Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35*

¹⁹ Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o iyúmba máápata tamérowasa

²⁰ mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaímo ísésa kawé'ó iyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáíye.

*Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aaí.**Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41*

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní

menáipá'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu a ún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná Ísu iyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáimbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáamba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

*Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aii.
Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20*

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa ²⁷ mimbáráfá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátááka'a unáánkwátói-iyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwí-fkanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwánkowasa waási káráwiyesa aiyayaanka'a kárá'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo

súwana Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawiamutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbó kúwáférómba putásowasa ³⁴ póíya'o káráwiyowi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa kísaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena Ísun-aísamaifimba kawel-úmai mérowasa koawánésa táátafesa uwasá ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawel'ó uwánkowasamo awánon-aai simátímúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba iyátowana ³⁸ sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ eni naaópa'a kuré Maníkómó embó kawel'ó uwánkáín-aai kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aai mindáópa'a simátíma'maena

kuráiyē.

Inaamarúgòe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Mááka 5:21-43

⁴⁰ Ísu Káriri-waaunkoni menáipákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna kimbora kesiyáámumba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótořenana asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáin-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana minái'á úwoi wérowana ⁴⁴ miníninkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááiwa'mae wéwena wení unáánkwátói-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'ankowana ⁴⁵ Ísu séna nááwawa kesí unáánkwátóiy'a ta'ótóráina'iyo súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo íyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwátóiy'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷ miníninkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáásí túranka'a wení unáánkwátóiy'a'o

ta'ótorowanamo asófankon-aaí simátimuwana
⁴⁸ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai
 índawin-iyé sénda póna áí'a

é'ánkái'fo kawé'-úmai waaó Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu mináái wésuwasa ámaán-danka'o
 káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa
 Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáifo
 óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu
 mináái iséna Yáírásintafena séna minááisáfé
 ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba
 inaná enayáámúnko kawé'-úmai méíniye Ísu
 séna kúmba ⁵¹ Yáírásini naankóni ewaa'á
 wéna arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna
 maanká'-méwaro séna Pítaane Yónine Yémisine
 minárásígón-anófoiyé tí'maena naaúmpa'o
 iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-
 ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró.
 Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye
 súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráiyé-imayaa
 ésa Ísun-awiyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-
 ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo
 iyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko
 arupimbá túwana minúwóiyáámbá iyáfasinowana
 Ísu séna tómbá amíyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi
 táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-
 aai ímba simátímékaiyo siyáiyé.

9

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.
 Mátíyu 10:5-15, Máaka 6:7-13*

¹ Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi
 sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi
 táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá

sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'lo índa-waasi asófatin kai-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí kowésimatime'a tí'lo índa-waasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táumba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáankwátói timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaímo simátimiyantafe'a moórá-naopa'lo wiyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'lo wiyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópakenkwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní ásé-aaí simátíma'mae wéwesa tí'lo ún-kwaasi asófatin kafa'a kuráawe.

*Éroti Ísun-aaímo ísarain-aaí.
Mátíyu 14:1-2, Máaka 6:14-16*

⁷ Ísuni kísaugon-aaí símae íyúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráíye. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaímo simátímakaiwain-awí'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaímo simátímaakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna

kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá
kambísówanamo pukáimbanifo minááímó
wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti
símae iyáíye.

Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kisau
maisuwésa wempá'á tésa seyaafá-kísáúmó
máún-aaí simámúwana Ísu miwí aantemba
tí'maena Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ éni
sáwífa'-waasi isésa arááíwa'mae kuwaná Ísu
tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo
kawáánin-aaí simátimena tí'lo ún-kwaasi
asófatinkaraiye.

¹² Asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-
waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi
méraapa'an-ifo fenáíndara'a tí'márénasa ewaa'-
náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná

¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro
súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara
kae'-mófáá'wará'á wéraifo sáwífa'-waasifimba
imba kanaan-ínifo tómbá koméyánorowa
wéseno áisai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000
waai uwasá aarewé iyámpóíye mérowana Ísu
wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái
tuwínkaa tuwínkaa'-úmai 50 50 mara'á méraaro
simátíméro súwasa ¹⁵ isésa miyá uwátinkówana

¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á
maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna
súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai
wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáási
tímúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa

Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba
kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana
ówitaraiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aii.

Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye
mérowana Ísu aantemba Maníkómpá'á
inaí simásuwena tísai ena séna kentáfésa
seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa
¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó
maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa
naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-
awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa
naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawi
pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne
wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a
nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna
Maníkó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa
wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímba
simátíméro Ísu óraaka siyáiyeye.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aii.

Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1

²¹ Ísu séna mináái ímba simátíméro simásuwena
²² séna kembá waási úrankomba sí'o índá-í'a
uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-
kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé tínaaemba
uwásimesa sinkamiya'a púwóndanifo kaumbo-
kánáá maisuwéna Maníkó iyáfasisinkainiye Ísu
siyáiyeye.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó
sirááiwaenae síyawi tirááiimo táínda-tantaa'a

ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á aasiyaasi-kánáá timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. ²⁴ Tirááimo táinda-i'o ésa ímba kawé'úmai ménaafo kentáfésa ísámai tirááimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. ²⁶ Kesááiwara kenkwará'ó tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. ²⁷ Érai'a simátimena súne. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aaí.

Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13

²⁸ Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inai wésuwana ói'a fí'on-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waení'a kéna tógáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíníye siyáimba ampáánká'á

miyá íníye-aai wésuyasa ³² Pítatae'lo méroyan-kwaasi tún-kwaémomba iyáfasinesa Ísuni sámó kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítata Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á ímbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítata ímba imáyáamo úmba úwoi siyáíye.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aaiígó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó iyáfasinankaundawin-ifo wenáái isáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-ai.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéna áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kisau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpínkémbá maiyáúwáaro súnasa ímba kanaal'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáá isa'á kentáfé'a

ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóígón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpóí famé'auwswana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisana aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpóí kawé'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánéna seyaafá'nánká táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánéna táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máraaro. Kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aigoni áwáu ímba iséna miwítí imáyáa umbaí tówana minááígóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawé'á ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aai.

Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa iyáákaiyo sésa keáimbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáféna imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai

onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbai sé'a kemá kári'-waasi únemo síyawi Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáiyé.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Mááka 9:38-40

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkénkwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáásí kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aaí.

⁵¹ Maníkó Ísumba aiyáínana wiyómpa'o iyíndakanaa ampáánká tínena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵² wení waásisafena kowaíyandamba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-aaí isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴ wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyái Yémísiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wiyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáásí kafúkoro-aaímo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena óraaka séna

ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aii.

Mátíyu 8:19-22

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o nín-dafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásígómbá simámena séna waankó taaiyaiimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwáifo kemá waási úranko kumpaápé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwauumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aii simátíma'mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáamba timé'a embó taaráíwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Maníkóní kisaumo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kisaumaénááwe Ísu siyáíye.

10

Ísu 70 waasi kisaumo tímakain-aii.

¹ Ánaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi iyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ² Maníkómpá'ó

tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-
 áái simátimena séna kisaufa'a sáwífa-tomba
 áfu karáisasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi
 sesimáí-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á
 inai síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá
 fakaránááfo koró. ³ Sipisipi-araa'a wínana
 áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáámbó on-
 kwáásífá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-
 inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-
 únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba
 ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátáaka'a
 ímba úwoi-aai símae wé'a ⁵ moórá-naumpa'o
 iyé sé'a faru úmai méraiyataao seró. ⁶ Síyana
 faru úmáimo méraíndawimo éna mifárú-áái
 wempímbá wéínifo ímba faru úmai méraíndawimo
 éna mifárú-ááiígó kouweréna kembiwífá'á tíniye.
⁷ Kísau mo máiyawi méyámbó máéntafe'a timínda-
 naumpa'a imé'a timíyan-tomba nánááwe.
 Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba timíyan-
 daumpa'-aantemba iméraaro. ⁸ Moórá-
 naopa'o wíyamba naambá timésa tómbá timésa
 íya'o wéne'a ⁹ mindáópa'o tí'o índa-waasi
 asófatinke'a simátíme sé'a Maníkó wení waásimo
 kawáánínda-kanaa kempá'á kárika'a tíniye
 simátíméro. ¹⁰ Moórá-naopa'o wíyambo naambá
 ímbo timíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátíme
 sé'a ¹¹ kentí naaópakem-bara sísamaifakenta
 uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí
 uwátínkáíntafeta aiyowáí'a úmai aráátimune.
 Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-
 kanaa ampáánká'á tinená isa'á tínaaemba
 uwámewe simátíméro. ¹² Simátíme sune. Maníkó
 waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa

tínda naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínífo kembiwímó tínaaembo uwátimiyán-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáíye.

*Ímba aaimó ísaraan-ai.
Mátíyu 11:20-24*

¹³ Ísu simátimena séna Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau mo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino.

¹⁴ Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waasi méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamaisawí-meyamba timíníye.

¹⁵ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena

¹⁶ wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'á wéofó tínaaembo uwátínkááwi kenkwará'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwará'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-ai.

17 Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-awika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná 18 Ísu séna miyá owaná wiyómpakembo aafáyáumo tóráintemba wiyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. 19 Simátíménda ísáaro. Fasi'aembá timúna pó'a waaifainkómó fáíndamo é'a ímba puwíyana áwáífiyaamo índa-ufonkwankomo fáíndamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenko waántáwankoni fasi'aénkómbá iyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. 20 Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-ofó Maníkó wiyómpa'a aúfáifimba kentúwí'lo agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

*Ísu Maníkón-áwí'lo mósá makáin-aaí.
Mátiyu 11:25-27, Mátiyu 13:16-17*

21 Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawé'á úwana séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme miyámó iyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena 22 simátiména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne.

Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáiyé.

²³ Ísu simátimena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawel'á ina'a méraaro. ²⁴ Simátime sune. Naaóf'á'á Maníkón-aaimo simátimakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáiyé.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-ai.

²⁵ Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo áamáambo kawel'-úmaimo isówi Ísumpa'a téna áísai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aú'í'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ²⁶ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífimbo awánaánda minááísáfé nóran-imayaawa óno súwana ²⁷ minkwáásígó séna Maníkón-ai aúfáífinken-aiigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáiyé súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aú'í'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáiyé.

²⁹ Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawel'-wáásín-iyé síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááwa'iyo súwana ³⁰ Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo

Yúndaa-waasi Yérúsaremu-naopakemba Yérikonaopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáási ta'ótokesa wení unáánkwátói awá'maesa tufú'marááwana puwíndasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáiwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rífáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísau mo máiwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífínkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáéndauumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ iyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáákísáúgóní óntamba aména séna kawe'-úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anonáá embá mááméno simásuwena kóuraiye Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisawa aúí'a úmais maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áísai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyo Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iye súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínone Ísu siyáiyé.

Máátaante Máriyaante-taai.

38 Ísu wení kísau-waasise'la aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'la Máátaamo méron-daopa'la kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'la tómbá imandaaó súwana 39 iména aai wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'la Máriyaa Ísuntafena óraa'-waasin-iye-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana 40 Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'la téna séna Fasi'aénkóo kesúnko ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ina imáyáa ónó. Simámínana tasúwa'nai íno súwana 41 Ísu arumbá uwánkena séna Máátaao sáwífa-tantaa'la óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo 42 kesááimo isáámba mindá óraa-tantaa'la póna mindásafena Máriyaa méraifo ímba ifátuwe'la ai'maráanana wíniye Ísu siyáiyé.

11

*Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.
Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11*

1 Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inai wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáíwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Maníkómpátá inai senó súwana 2 Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró. Kentáásifowao enáwí'lo íyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno.

3 Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó.

4 Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Maníkómpá'á seró Ísu siyáíye.

5-6 Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áísai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóíseta súsá waiguráumpo ímba iyáfasine'a aménaumpo kóuwo síniye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátáaka'a mináái wésinana ímba aigaé ínana mináái wésindasafena iyáfasinena amíniye. ⁹ Miyaráán-úmai simátime sune. Maníkómpá'ó inaimó sembá áísai úmae iyíyana timíniye. Áántamae iyíyana kentáái isáíniye. Saafá úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ¹⁰ Áísai íyanamo éna Maníkó timíniye. Áántewanamo éna Maníkó kentáái isáíniye. Saafá íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ¹¹ Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'lo é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'lo é'a ímba

íyoiyoimba timénááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-
 ofo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétimefo
 wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantembo
 iwáí póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawi
 Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu
 siyáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba
 mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana
 Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai
 súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá
¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-
 áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna
 póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá
¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae
 sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo
 awánáúnda-kisau mainata awánaano suwaná
¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena
 séna moóra-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-
 urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moóra-akumba
 aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa
 ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni
 waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba
 fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'ó sembá
 Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna
 sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá
¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo
 wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a
 Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba
 maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa
 kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo

kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paapé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawé'-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó iyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'ámaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyéna tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe

Ísu siyáíye.

*Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.
Mátíyu 12:43-45*

²⁴ Ísu simátimena moórá-aaí séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵ téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye Ísu siyáíye.

Érai'a tirunkó kawé'á wéin-ai.

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náambo ámakaiwaimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye.

Ímbo awánaúnda-kisau mauwó siyáan-ai.

Mátíyu 12:38-42, Mááka 8:12

²⁹ Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'la wéseмба Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánaúnda-kisau mainata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awané'la Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aái wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráíye. Káfé'la kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'la kesáái íмба ísááмба póna ánaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tisai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aafimbá maitínkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'la wenááimo ísááraamba íмба ísaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'la Maníkón-ai kosimátimuwasa ísésa

sáwí-awau tuwésa Maníkón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaifimbá maitinkésa sésa Yónaa-aaí iséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái is'éo sáwí-awau túwáaraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáíye.

*Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.
Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23*

³³ Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'ó iyiyawi awánánááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-íye. Túrankomo kawé'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínifo túrankomo ímbo kawé'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. ³⁵ Kentí sámó kain-tántáá'á tunkwifainifo kentúra'a káráwimai kawé'án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índa seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátínkáíntemba póna kentí imáyáago kentúra'a sámá kátinkainíye Ísu siyáíye.

*Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aaí.
Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47*

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo ámáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó

náíndasafena iména ³⁸ ímba ayáámba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásigó awánéna áátafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simáména séna kemá áamáán-kawaa-waasi anafeúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraniyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká-tántáá'á éna andáámpá-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráiyé. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupise é'o kemó makén-tantaa'o ímbo makén-kwaasi timé'o é'a kentí imáyáago kawe'á íniye.

⁴² Kemá áamáán-kawaa-waasi kentí kísaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawe'á é'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofó óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Maníkómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'o uwátínkáantafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a imé'a kawe'-áémpá'á waási túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawe'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

⁴⁵ Ísu simátimuwana moóráwigo áamáámbo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwárá'á símai sáwíta uwásinkaane súwana

⁴⁶ Ísu séna kemá áamáambo sen-kwáásí kemó áamáambo simátímén-aaigo umbái tiyáisa'a mináái ímba wétuwa'nai-ofo káráwiyoro. ⁴⁷⁻⁴⁸ Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawé'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofu káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawé'-ímáyááfínkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye ti'maráanasa miwífímbá wényasa tuwímbai sáwí'a uwátinkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónááwe Maníkómó siyáimba mináái paápé uráíye. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpinkwára ánaaenkwará'a Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anonnda-meyamba káfé'ó méraan-kwaasifa'a tíníye. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwígon-awi'a Sékáraíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésa ísámaimo póí tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáraíya imérowasa tufúwana pukáíye. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'ó méraan-kwaasi maenááwe. ⁵² Kemó áamáambo sen-kwáásí érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawé'á owisinó. Kemá ímba ísámai kawé'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáíkaafo káráwiyoro Ísu siyáíye.

53 Ísu mináái simátimena máápa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéesa fí'o-fi'on-tantaatafesa

áísai úmai isáananamo 54 aaimó kaentaén-ááímó sína'o é'a aaifimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímba kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-ai.

Mátíyu 10:26-27

¹ Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna ámáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásiyáambá ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá marááwana intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiti sáwí-ai miyá wéifo kempimbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. ² Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánanááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánanááwe. ³ Nó'waambo siyáan-ai sán-káíndara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-ai seyaafá'-wáásí túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwígon-aaroi inkáísóromo siyáin-ai.

Mátíyu 10:28-31

⁴ Ísu simátimena séna kesí waási simátiménda isáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moórá sáwí'o uwátinkai-tantaa'a ímba wéráifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. ⁵ Kemá simátime sune. Maníkó méraifo wenáaroi inkáísóro. Wemó

tínkamina'o puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-
aai súné Ísu siyáíye.

⁶ Ísu simátimena séna kári'a téntémpaaran-
dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba
kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofo
Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwáí póna
awánaraiye. ⁷ Numamá kári-tantaa'o awánaiwai
póna waási óraa-tantaa'an-ofo ímba táá'a íno.
Kenti'nóntáu toráúsíwain-ifo ímba táá'a íno Ísu
siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸ Ísu simátimena séna simátime súné.
Seyaafá'-waási túranka'a kentáfésa sésa Maníkó
ai'maráísana kunkáiwai kesí óraakon-iyé
síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní
kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí
waásín-owe sénaumne. ⁹ Énifo waási túranka'a
kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá
Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba
uwátimenaumne. ¹⁰ Kembá waási úrankomba
símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó
maitiyuwáínífo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá
símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba
maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íníye.
¹¹ Kesí waási-i'o ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo
óraa'-waasiye amáán-kawaa-waasiye túranka'o
mátínkaresamo aafimbá maitínkéwa'o é'a nóran-
aaimo síyamba ímba táá'a ínana ¹² Maníkóní

ámútanko síyan-aaí úwoi tááka tinkáína'a
sénááwe Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aaí.

¹³ Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo
Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana
kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba
tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai
násimino súwana ¹⁴ Ísu séna kesí waásiyo mináái
ímba kosénaumpo keáfáráwáiti moparáwímbá
ímba tuwín-timenaumne simámena ¹⁵ seyaafá'-
wáásísáféna séna waási kawé'-úmáimo méraawiti
áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo
moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo
kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáíye.

¹⁶ Simásuwena moórá-aaí simátimena séna
moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi
wení kisaufa'a sáwífa'-tomba wéraisana
¹⁷ wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa'-tombo
fáká'máimo maráanda-namba ímba wéraifo nóra
ónaumno. ¹⁸ Miyámó é'a tómbó makáunda-
namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a
mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí
moparáwínkwará'á maránaumne. ¹⁹ Miyámó
é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aáfáán-
túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátáaka'a
úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'á ína'a ménaumne
sisaná ²⁰ Maníkó simámena séna sáwí'o úmaemo
iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma
esáfémo makáanda-moparawimba túwénana
nááwa máíníyo Maníkó siyáíye. ²¹ Marapá'á

kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-ofo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa áméron-aaí.

Mátíyu 6:25-34

²² Ísu miñáái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátimé'a sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³ Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁴ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kenti tómbó éna timíníye. ²⁵ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe. ²⁶ Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó iyamba pó'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷ Waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo simátimé'a sune. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiyé ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyé wésewe. ²⁸ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyé. Umá ímba waé'wae'a ínifo

káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáiyé. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iye wésewe. ²⁹ Maníkó wétuwa'nai-imba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰ Moórá-moramafaken-kwaasi Maníkón-aai ímbo isáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentífo imáyáa éna wétimífo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíníye Ísu siyáiyé.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Mátíyu 6:19-21

³² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááiwaéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwará'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawé'á íníye simbá póna ímba táá'a íno. ³³ Kentí moparáwímbá wétime'a méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawé'-méyámbá wíyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawé'-úmai aasiyaasi waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínífo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

35-36 Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waai on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátói úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánaáwe. Miwí to'mayaambó ontembá kembiwíwará'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa aamoí ónááwe. Éraí'a simátime'a sune. Minóráá'-wáásígó kisaumo maíndasafena unáánkwátói faú'mai múra maréna minkwáásisóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa tirunkó kawé'á íníye. ³⁹ Simátíménda-aaí imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwará'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáíye.

*Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.
Mátíyu 24:45-51*

⁴¹ Súwana Pítaa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aaí kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana ⁴² Fasi'aénkó séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwará'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³ Wení óraako téna kisaumo kawé'-úmaimo maínda taawánáínana kisaumo maíndawi

arunkó kawel'á ínana ⁴⁴ minóráákó séna kesí moparawíné seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. ⁴⁵ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátáaka'a ímba tíniye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo ⁴⁶ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aai ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainiye Ísu siyáíye.

⁴⁷ Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai isésa wemó síndantemba ímbo iyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸ Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawel'-ímáyáa óraa'o tímakaiyawí óraa'-kísau máéro. Kawel'-ímáyáa óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáíye.

*Ísu waásimo tuwináínda-aai.
Mátíyu 10:34-36*

⁴⁹ Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kísau mo máéndasafe'a marapá'á kumbéaunda minkísáú tai'áínana kawel'á íníye-imayaa wéune. ⁵⁰ Kárika'a kembá sí'o índa-i'a iyantafena sirunkó umbaí taisaná sí'o índa-i'o iyamba tai'áínana sirunkó kawel'á íníye. ⁵¹ Kentáfé'a maarán-ímáyáa ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáyása

tuwímbai ímba ísánááwe. ⁵² Káfél'wara ánaaenkwarala moórá-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moórá-imayaa íyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. ⁵³ Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

*Tuwímbai-tantaakoni áwáumo ísáán-aaí.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13*

⁵⁴ Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbó wéraina'lo é'a sé'a aa'á tíníye síyana aa'á tíníye. ⁵⁵ Fiyúnda to'mái tai'áína'lo é'a sé'a aa'á káíníye síyana aa'á káíníye. ⁵⁶ Wíyómpa'lo awáné'lo ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí pó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'lo wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáíye.

*Aaimó arupísemo íyan-aaí.
Mátíyu 5:25-26*

⁵⁷ Ísu séna simátíménda-aaí ísásuwe'la minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moórá-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸ Moórá-aaí ísáaro. Aaimó simátinkanæ síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí timíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ⁵⁹ Ímbo miyá íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa

seyaafá'-mékámá títatuwaiyasa faútinkanaawe
Ísu siyáiyé.

13

Sáwí-imagaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aaí.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa
sésa Káriri-marafaken-kwaasi tuwímbai
Maníkóntáfésa ísámai póimo tufú'maimo
agáémba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati
tuwímbai ti'maráísasa tínkamisasa pukáawe
suwaná ² Ísu séna minKárírífákémbá pukáan-
kwaasisafe'lo sembá miwítí sáwí-awaugo
Kárírífakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba
iyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá
wéfo simátimé'a sune. Kentí sáwí-awaumo
ímbo tuwé'lo Maníkómpá té'lo é'a kembiwíwará'á
puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a
ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi
tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'lo sembá miwítí
sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-
wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafena
pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéfo
simátimé'a sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'lo
Maníkómpá té'lo é'a kembiwíwará'á puwónááwe
Ísu siyáiyé.

Taaigó ímba arambó iyáin-aaí.

⁶ Ísu waé'mai-aaí simátiména séna moóráwigo
wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá
áwí'a fígi u'makáísana áruma wíkáísana arambá
komaénae séna koawánaimba ímba iyáísana
⁷ minkísáúrá'ó

káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá iyáísa'a úmpo mintái ayáísuwao. Maragóni anombá nasúwáifainifo ayáísuwao sisaná ⁸ miwá séna

óraakoo ímbanifo mintái áwáufo'a ó'á túmake'a agamo'á maké'a ⁹ moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'á ínifo miyámó ímbo ína'a ayáísuwanaumne siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aii.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúndaa-waasi amáán-aaimo

ísón-kanaara'a Ísu amáán-daumpa'a iména aai wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména ¹⁸ aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu minínínkómbá awánéna séna enái'a tai'áino séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupíse úwana koku'á iyáfasinena Maníkón-áwí'a mósá marówana ¹⁴ Ísu saagon-kánáará'á minínínkómbá asófankontafena amáán-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móráe-kanaa kisaumo máénka'a sí'a asófasinkainkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásin-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawará'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶ Minínínkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a ¹⁸ aatai

ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'anakauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símaimo sáwí'o uwánkówi mináái isesa tigaemá uwaná kawekísáú wémauntafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32

¹⁸ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-íye. Kári-taerankon-awí'a másítáti mintáéramba moóráwigo kisaufa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáíye.

²⁰ Simátiména séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ²¹ Moórá-ininko pérétitomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráínda-tantaa'a káritantaa'a káumaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáíye.

Kári'-ontagon-aaí.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²² Ísu mináái simátiména Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawel'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba iyáféraaro. Simátíme'a sune. Sáwífa'nanka iyáferanae sésa iyambanifo ímba kanaa'á iyáferanaawe.

25 Naankón-afowá iyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'lá imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a 26 kentáásí naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana 27 wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-oho kóro naankón-afowá síniye Ísu simásuwena séna 28 Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tíyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. 29 Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. 30 Minkánáará'lá ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a íyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáye.

*Ísumo arumbó uwátínkarain-ai.
Mátíyu 23:37-39*

31 Minkánáá ámáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíniye wésifo maanká'lá tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná 32 Ísu séna Érotimba áwáífiyaamo in-áfá'-íyánkáán-kwáásí kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófatinkaunda-kisau káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. 33 Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'lá wéwe'a kísau

maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae iyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae iyúwasa pukáawe. Kokórigó áráátombo ayóifá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵ Ísáaro. Maníkó tiyuwáina'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátime'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'lo Maníkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-ai.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáará'á Ísu amáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáará'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá awánéna amáán-kawaa-waasiye amáámbo sunkwáásiyé tísai ena séna saagaan-kánáará'á kanaará áí'lo in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aai suwaná minkwáásígómbá áíkена kawé'á uwánkena séna énifo waaó súwana kóúwana ⁵ tísai ena séna kempínkémbá kentí iyámpóíya'i kentí póráára'iyo maipímbo kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáará'á ááéwa

mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á
anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-aaí.

⁷ Aaí ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo tun-kwáásí aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aaí séna ⁸ moóráwigo séna aaremó to'waai on-tánómbá tamandaaó sína ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'lo iyáákaraindawimo tíanamo éna ⁹ táántaindawi entáféna séna iyáfasinenana maankwáásígó maanká'á tamáíno sínana aigaé uwásuwe tínaaempa'la kumbéínone. ¹⁰ Énifo táántainamo tínaaempa'lo iménanamo táántainda-waasigomo weyáárika'lo entáféna séna kesí waásiyo iyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánéna enáwí'la mósá maránáawe. ¹¹ Óraa'-waasi úne síyawí Maníkó miwí túwí'la múra tiyuwáínifo kári'-waasi únemo síyawí Maníkó miwí túwí'la maimaé iyíniye Ísu siyáíye.

¹² Ísu simátiména áántarowaisaféna séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-íye. ¹³ Énifo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'lo urén-kwaasiye tógafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawel'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíníye. Ánaaemba arupíse

úmai mén-kwaasi pukémpinkembo íyáfasinaiyan-
kanaa Maníkó amíniye Ísu siyáiyé.

*Óraa-tanombo kauráin-ai.
Mátíyu 22:1-10*

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náiyawi tirunkó aamoí íniye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náiyankanaa kárika'a tìnana wení kísau-waasigomba ai'maráisana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-ai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbó kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámisana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tiyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kafikáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráisana ²² minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paai tu'ma'á wéráiyé sisaná ²³ wení óraako séna seyaafá'-wáási

kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáiyé. ²⁴ Ísu séna simátíme sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba

téşa wení tómbá ímba tamandánaáwe Ísu mináái

waé'mai-aai siyáiyé.

Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaembo arááiwaiyan-aai.

Mátíyu 10:37-38

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátiména séna ²⁶ kembó sirááíwaenae síyawí aifa'á kembá imáyáa simésa ánaemba tinófoiyé tuwaainíné iyámpóiyé tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófí'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááíwáemba uwófí'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe.

²⁸ Moórá-aai ísáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawí aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námbá ónááwe.

²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánáresamo mindámbó iyamba minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásawimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹ Moórá-aai ísáaro. Moórá tiyáífin-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako

wení i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá íyáákanaa ina íyáákanaao séna ³² ímba kanaa'á íyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááiwaenae síyawí aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááiwaenafo mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáíye.

Uwígón-áái.

Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámbe wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe.

³⁵ Ayáántámbe ímba agamopá'á maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi isámai kawé'án-oro

Ísu siyáíye.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbo máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena

aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-aai séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái Ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátíme sune. Miyáumai wiyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmimo méraan-kwaasi kawé'-úmimo méraamba tuwánéna aamoí owasá sáwí'a úmimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

Óntambo áwiyokain-aai.

⁸ Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáisana moórá áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawé'á uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí iyataao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰ Simátíme'a sune. Miyáumai sáwí'o úmimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

*Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-
aai.*

¹¹ Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí méraisana ¹² ánaaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ taí'ásuwaisana

óraqa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena ¹⁵ mimbárafákén-kwáásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póiya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póiya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póiti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana ¹⁷ ánaaemba kawé'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táina'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna témena aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna arun taféna uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwéna wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawé'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba

wéuwanke'a ²³ ánóíwara-purumaka-araa'a maimaé'a mátufu'mai aamoi-tánómbá kaufiyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵ Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoiya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawel-úmai tiyáísana enafo séna ánóíwara-purumaka-araa'a tufú'mai kaúfóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a iyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai iyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-simena'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai tai'ásuwena tisá ánóíwara-purumaka-araa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹ afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iyé. ³² Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-ai.

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-ai ísáaro. Moóráwigo moparáwínkwárá'-wáásígó

kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawé'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ² miwá iséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-aufai agai-símína'a ení kisaugoni áwáu awánaano sisaná ³ wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufí-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sísféna sigae ínifo ⁴ miyá é'a aasásóí'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imagaa uwásuwena ⁵ wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná ⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná ⁷ moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agauwó sisaná ⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna wení moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwára'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba ásawimai miyámó ondawí kawé'á íníye símai wémaefo sámó kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá

wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawel'-ímáyááwára'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye Ísu siyáíye.

⁹ Ísu simásuwena minááisáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai iyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wiyómpa'o ésa iyíyan-kanaa wiyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a kawel'-úmimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawel'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹ Marapá-tántááká'ó ímbo kawel'-úmimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Maníkómpákén-tántááká'ó ímbo kawel'-úmimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména kendén-iye síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawel'-úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo maé'ó é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'ó é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái súwasa amáán-kawaa-waasi ísésa óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísun-awiyáái

uwaná ¹⁵ Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawe-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe wésefo Maníkó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyaafá-tántáákón-áúmo mósá maráán-tantaatafena Maníkó sáwísamban-iye wésiye Ísu siyáiyeye.

¹⁶ Ísu simátimena séna Mósese Maníkóní áamáambo simátimakain-aiye Maníkón-aimo simátímakaawimo agaimakáan-aiye mindá aambó usukáin-ááímó éna Yónimo nombó maitinkarainka'a mináái tiyáiyeye. Káfé'a ásé-aii Maníkó wení waásimo kawáánin-aii wésimatimemba pósa waási Manikómó kawáánipa'a tiyáántamba fasi'ámaesa wéiyaferaawe. ¹⁷ Marawé wíyóne tai'áínifo Maníkóní áamámba kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasí waé'wae'a íniye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máimba umémbá wémaiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáiyeye.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

¹⁹ Ísu séna moóra-aii isáaro. Óntawara'-waasigo ména kawe'-únánkwátói sáwífa'a makéna kawe-tómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹ moóráwígon-awi'a Rásarasi ímbo óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayái-tómbá amínana náíníye sésa óntawara'-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²² Ánaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo

púwísasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi
 kunáí'maesa Émbaramumo kawel'-mápá'ó
 méraipa'a móankaraawana óntawara'-waasigo
 púwísasa utámakaawana ²³ púwón-aempa'o
 iyamó wégaipa'a óraa'-ai'a isaná ména mósá
 awánaimba némpa'a Émbaramuwe Rásarasiye'a
 méraayana tuwánéna ²⁴ aaemáífinkemba
 séna kesifó Émbaramuwo iyamó wégaipa'a
 óraa-si'a isa'á méraumpo arumbá uwásinke
 Rásarasimba ai'márénana kunkéna ayáámba
 nompí támai sinááfíya'a maráinana tasiyasi íno
 sisaná ²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá'ó
 méraandara'a seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo
 Rásarasi sáwí'a úmai méraifo mindásafe
 imáyáan-owo. Káfé'a wema kawel'-úmai méraifo
 embá áí'o ipa'á méraane. ²⁶ Senda-ááíwará'á
 imáyáan-owo. Afufumpimbá óraa-tunai
 weraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷ óntawara'-
 waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó senda-
 aaisafe'a simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana
 kesifoní naaópa'a ²⁸ séfataase kesifárawaisai
 méraafo kusimátimena sáwí-marupa'o iyamó
 kaipa'á tefó simátimino sisaná ²⁹ Émbaramu
 séna Mósesemo siyáin-aiye Maníkón-aiimo
 simátímakaawi siyáan-aiye aúfáífimbo
 agaimakáamba pósa toráumai isanááwe sisaná
³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo
 pukáimpinkemba íyáfasinena kusimátiminasa
 sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á kónááwe
 sisaná ³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aiye
 Maníkón-aiimo simátímakaawi siyáan-aiye ímbo
 isésamo ésa pukáimpinkembo íyáfasinkaiwain-ai

ímba isánááwe Émbaramu siyáíye Ísu siyáíye.

17

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Máaka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna fí'o-fi'on-tantaa'a waásifa'a tínsa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó síyawifa'a sáwí-meyamba tíniye.

² Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-iyampoí kesáái ímba tuwésa sáwí'a owisinó. ³ Mindásafe'a kentúra'a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'o uwátinkaiya'o é'a kembiwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'a únemo síya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. ⁴ Kentí waásigomo kembó sáwí'o uwántínkáfa'o iyésamo kempá'ó tésamo sáwí'a únemo símae iyíya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. Mimbórá-kánáámó afakaetéra'o miyámó íya'o é'a ímba imáyáa é'a ifá'á túwáaro Ísu siyáíye.

Ísumpa'o timankúnkúmbo on-áái.

⁵ Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámais méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a másítáti káril-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo

intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmba iyambo é'a óraa-taisafe sé'o taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasiti kisaugon-ai.

⁷ Ísu wení kísau-waasisafena séna moóra-ai isáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kisaufakena'i póíya'o káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawé'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwáana ánaaemba ení tómbá agaimái náínone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátíméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáásí kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maima'é'a iyóro Ísu siyáíye.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwátinkarain-ai.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba Sámériyaa-marawe Káríri-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moóra-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'o Ísumo túmba awánésa ¹³ aaemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkao suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna ámáán-kísau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawé'á uwátinkowana ¹⁵ miwífínkémbá

moóráwigo áúma kawé'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena súwi séna minkwáásí ímba Yúndaawaasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawé'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸ kímborawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá máráiye simásuwena ¹⁹ minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-iyé sénda póna enáú kawé'an-ifo waaó Ísu siyáiyé.

*Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí.
Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41*

²⁰ Súwasa ámaán-kawaa-waasi Ísumba áísai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tınıyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánaáfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa mifará'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmónda-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánaá suwánánaáwe. ²³ Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa fí'owi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'ó é'a ímba érai'e sé'a wété oro. ²⁴ Wíyómpa'ó aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-aaí ímba paápé uráinasa aifa'á káfé'ó méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'ó índá-i'a

uwásinkanaawe. ²⁶ Naaófá'á moóráwigon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaemba kemá waási úranko kúmónnda miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wétó'waai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáási tínkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwigon-awi'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómbe ²⁹ Róti Són dómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwará'á wiyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaapé ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáiyé. ³³ Tirááimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááimo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁴ Simátime'a sune. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáási mimbórafá'á tuma wéreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíníye.

³⁵ Minkánáá kae'-ínínkái tómbó wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ³⁶ Kae'-wáásí kisaufa'o méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó séndá-aai nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaiyé mó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai

paápé íniye Ísu siyáíye.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaimo ísarain-aai.

¹ Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inaí wésesa túwáafo séna waé'mai-aai simátimena séna ² moórá-naopa'a aaimó ísáín-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáín-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéfo aai súwa'nai uwásinkao sisaná ⁴ ayáátáaka'a wenáai ímba ísarena ánaaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínínkó kempá'ó timbá suwesaraí ifáímp'ó'a áwa'nai ónaumne siyáíye. ⁶ Fasi'aénkó simásuwena séna aaimó ísáí-sawi-waasigon-aai imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna ímba ayáátáaka'a úwoi ména miwí táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íniye. Ánaaemba kemá

waási úranko aneka'ó kúmóndara'a méraiyan-kwaasifinkemba kesáaisafesa timankúnkúmba ónaa ina ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna mináái siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-taai.

⁹ Tuwímbai kawé'-wáásí úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'lo uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-aaí Ísu simátimena séna ¹⁰ kae'-wáásígóráí moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo taakisi-óntámbó máín-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inai séyae sésarai iyóyamba ¹¹ ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémbá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máín-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáará'á kae-kae-kánáá ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moóra embá áma'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máín-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigaé éna kífaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraifo arumbá uwásinkaaó siyáiyé. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ísáaro. Maníkó taakisimó máíwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a

wisaná amáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráiyé. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkó túwí'a múra tuwáínífo Maníkón-aísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáiyé.

*Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.
Mátíyu 19:13-15, Máaka 10:13-16*

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátinkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu miníyámpóísáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóímó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátíme sune. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóíyaan-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáiyé.

*Óntawara'-waasigon-ai.
Mátíyu 19:16-30, Máaka 10:17-31*

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-íye. ²⁰ Maníkóní amáamba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna ímba aare-úmémbán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémbá máéro.

Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana ²¹ miwá séna minamáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawel'á úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawel'á éma moórá-tantaa'a ímba kawel'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawel'-mékámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²³ mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráiyé.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkaka sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái iséna áísai esa séna umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó úwoi kanaa'á wéiyé súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáásí naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaaininé tuwaaísáiyé tinófoiyé táánine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anondaa ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á

sáwífa'a mémaesa ánaaen-kaana aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

³¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo waási úrankon-aii agaimakáan-aii paápé íníye. ³² Kembá sí'mai fi'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'nésa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa siyó sésa minááígóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawé'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafíkówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

³⁵ Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafíkówi óntamba inái símai maénae séna aanawáisára'a kumbéna wéinai séna ³⁶ sáwífa'-waasimo téesimo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷ Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸ óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ³⁹ aifa'ó tun-kwáási aaisambá aéesa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó

súwana ⁴⁰ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áísai ena séna ⁴¹ nóin-tantaara embá arááímo táinda-tanta'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawe'á uwásinkao súwana ⁴² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo aúramba kawe'á íno súwana ⁴³ minúwóiyáámbá aúramba kawe'úmai awánéna Ísumba arááíwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

19

Sákíyasin-aai.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ² moóráwígon-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³ Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáitukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴ maanámpá'á tíniye séna minkwáásí tínaaempakemba aifa'á iyáákéna moórá-taifa'a iyátena mérowana ⁵ Ísu mintáígóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana ⁶ aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwááí'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷ minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸ Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai

ímbo makén-kwaasi timé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹ Ísu séna káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawe'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aísaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰ Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáán-kwáási saafá úmai sáwí'lo úmimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métinkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáíye.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹ Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'lo kun-kwáási imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba kárika'a paapé íniye suntáféna wae'mai-aii simátimena ¹² séna moóra-oraakon-aaí ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'lo é'a kesí waásiya'a takáráwiyonae séna ¹³ wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táémo kae-táémo'a tiména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóísasa ¹⁴ wenamááaraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátime sé'a kentáará'á ímba takáráwiyiniye kosimátíméro sewasá kuráawe. ¹⁵ Énifo minóraákómbá káráwiyi-kísau áméwana kouweré téna ááémo óntambo tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumai-ontana maiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó ámakaiwai téna séna óraako simakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moóra kae-táémo'a maiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna

kesí kísau-waasigo kawel'á óne. Kári-tantaaka'a kawel'-úmai káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹ éniyo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafimbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máinone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fi'owiti kisaufaken-tomba wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máinone sisaná ²² óraako séna sáwí-kísau-waasigo ónda pó'a kentáfémo sendantemba aái simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fi'owiti kisaufaken-tomba wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo máraán-daumpa'o makáandaraka tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴ méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táemo'-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá ²⁵ miwí sésa ímbanifo kae-táemo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶ óraako séna simátíme sune. Sáwífa-tantaaka'o kawel'-úmáimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kawel'-úmáimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáásí kentáará'á ímba káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa

púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

*Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.
Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19*

28 Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-
 nao'-ampa'o kúmba 29 Órífi-omapa'-ewaa'-naokai
 moórá Pétífasí-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a
 úwana minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-
 waasiyai kae'á máti'marena séna 30 epín-dáópa'a
 kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo
 waásimo ímbo ayáákainda-poi ánda awátuwekai
 áí'mae tekaiyó. 31 Moóráwigo tuwánénamo nóra
 óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a
 kónae siyé simámékaiyo súwasarai 32 kuyaná
 súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai
 33 ánda koawátúwóyana mimpóígón-afowá
 awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ánda
 wéwaaeyo súwasarai 34 mindárai sésarai
 óraako ayáá'maena wínkwae simásuwesarai
 35 áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-
 waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-
 arósááunka'a wandaai uwí'márówana Ísumba
 ayáá'mae wéguwasa 36 sáwífa'-waasi mésa
 óraa'-waasin-iye sésa paákákén-únánkwátói
 faú'mai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana
 minúnánkwátóiya'a auwétamaena wéwena
 37 Órífi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-
 nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi
 arááiwa'mae wéwesa aamoí ésa fí'o-fi'on-kísau
 kawé-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-
 áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa
 38 Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó
 minkáwáágómbá kawé'á wéuwankaiye. Maníkó
 kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba
 póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá
 39 misáwífá'-wáásífinkémbá tuwímbai amáán-
 kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááiwa'mae

wénon-kwaasisafe sé aséráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna simátíme súné. Miwí ímba aaimó senkaka maanóntánkó kentáfénawe séna aai sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aai.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴² aáno úmáimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéisaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáásí tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontafimbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóiwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkané séna tisa'á tínaeemba uwánkáamba pósa kentí namuro-wáásí tésa miyá ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵ Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó un-kwáásí iti'mátuwena ⁴⁶ simátiména séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sendámbán-iyé agaimaréna siyáiyé. Énifo uméndáúmpá'ó ontenkáamba uráawe Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aai suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aai ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

*Nááwawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-ai.
Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33*

¹ Moóra-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'la iména Maníkóní ásé-ai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraa'-waasiye tésa ² sésa nááwawa ai'máráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moóra-ai tísai ona'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aisafe'la ímba érai'e siyáao síníye. ⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaimo simásimakaiwai uráiyé wésemba pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiya'la nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-ai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

*Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-tai.
Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12*

⁹ Ísu waé'mai-ai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'la koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyaawimo é'la kesáfé'la tuwímbai-aramba

wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena
fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo
kain-kánáá tisaná aanáfó kesí

ándá-aramba komauwó séna wení kísau-
waasigomba ai'máráísana minkísáúrá'ó
káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa
ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana
kóísana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'máráísana
tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai
tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba
ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana
¹² aanáfó moóráwigomba ai'máráísana
tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá
kúmísasa famétuwaawana kóísana ¹³ aanáfó
séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo
ámakaundawimba ai'maráanana wínasa
wenáái isánááwe séna ai'máráísana tisasá
¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá
sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna
maankísáú ímba mainata kesáá maénae
sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba
famétuwesa tufúwówana pukáiyé. Ísu mináái
simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íniye.
¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa
puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a
káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa
ímba miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna
tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-
aai aúfáífimba maarán-áái agaimaréna séna
óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa
sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba
minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-
oro. ¹⁸ Wíyamba minóntánk'á tanaambá

kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-ai.
Mátíyu 22:15-22, Máaka 12:13-17*

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo isáán-kwasimo ontembá té'a áísai iyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'márówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-ai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-ai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-ai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa óno. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáásí áamáana taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái isówana táá'a úwasa ímba aái siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-ai súwasa pósa ímba aái sésa ta'ótokaawe.

*Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aaí.
Mátíyu 22:23-33, Mááka 12:18-27*

²⁷ Ímba ta'ótórówasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'le séna iyámpói ma'ankáíniye siyáíye. ²⁹ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³⁰ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ³³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waái maíyasa tiyáámumba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Maníkó táántena séna pukémpinkemba íyáfasine'a wíyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwá'á wíyómpa'o iméraiyaamba aaré ímba maíyasa waái ímba maíyamba ónááwe. ³⁶ Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o mésamo ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímba aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósese

minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaiwá'ná Ébaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ³⁸ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ áamáambo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásímakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aaigo táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

*Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aii.
Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37*

⁴¹ Ímba áísai uwaná Ísu séna Káráísiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iye wésefo ⁴² naaófá'á Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba imó agaimakón-aufaiimba Téfíti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna
kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á
⁴³ mara'-ména'a ení namuro-wáásí
íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aii Téfíti siyáíye. ⁴⁴ Miyáumai Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iye Ísu súmba Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigón-iye.

*Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo
siyáin-aii.*

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵ Sáwífa'-waasi mináái ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ áamáambo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfo. Minkwáásí ayáátáa-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí áamáan-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómba kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawetómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáásí keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráiwae sésa karokómbá tafisímai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenááwe Ísu siyáiyé.

21

*Keto'-íninkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.
Mááka 12:41-44*

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómba óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómba Ísu awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátíme sune. Minkétó'-íninkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mótú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méiniye Ísu siyáiyé.

*Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2*

⁵ Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawé'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá ámakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata awánéta aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

*Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-ai.
Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13*

⁷ Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paapé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó iyáfasisinkarawai únda póna minkánáá ampáánká'á tíníye sénááwe. Miyán-áái síyawi ímba tirááiwaéro. ⁹ Tíyááwemo síyan-ai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-íye. ¹⁰ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena iyáfasine tíyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíníye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíníye. Sáwífa'-waasi tí'a íníye. Wíyómpa'a fí'o-fi'on-tantaa'a paapé ín'a awané táátafe'a ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paapé ínasa kembiwí ta'óto'mai sáwí'a uwátinkesa amáán-daumpa'a kawáá-wáásí aafimbá maitinkesa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'o

fasi'ámaimo méraiyan tafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aaí simátinkaiya'a ¹³ minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a íyana tirunkó umbaí táino. ¹⁵ Minkánáá kawé'-ímáyáá timé'a aaí táaka tínkáana'a síyasa kentí namuro-wáásí ímba kanaa'á kentáái taraisésa iyáákanaawe.

¹⁶ Kentinófoiye kentífá'awaawiye kenti mááraawe kenti waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aaí simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiya'a puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraiyan tafesa seyaafá'nánká tiyámba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miyá ésa ímba timambá tínkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'lo é'a kawé'-úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaagon-aaí.

Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

²⁰ Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáásí taúkúmaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹ Yúndiyaa-marafa'lo méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'lo méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'lo méraiyan-kwaasi ímba naaópa'a iyónááwe. ²² Minkánáá Maníkó sáwímeyamba timínana Maníkón-aaí aúfáífinken-aaí paápé íniye. ²³ Tímúka'-inine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táiniye. ²⁴ Fí'om-barafakewi

tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fí'o-fi'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a íyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiye síniye Ísu siyáiye.

Ísumo marapá'ó kumínda-ai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wiyónka'e oká'é fí'o-fi'on-tantaa'a paapé íniye. Marapá'á fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbái táiniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶ Wiyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyó sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. ²⁷ Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sámó kainkwará'á ainánká kúmóna'a suwánánaáwe. ²⁸ Kemó súnnda-tantaa'a áwáu ómbarena paapé ina'a mósá awánánaáwe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'o tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiye.

²⁹ Ísu mináái simátimena séna moóra naan-táigón-áwí'a fiki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰ Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. ³¹ Miyámó intembá kemó súnnda-tantaa'a ina'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tíniye sénááwe. ³² Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnnda-tantaa'a paapé íniye. ³³ Wiyóne marawé tai'áínifo kesáái ímbo tai'áínda

úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwóí'lo on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínifo. Miyá é'lo é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. ³⁵ Kífo'lo aumakáawanamo waigo ímbo imáyáa imbó tafááfintemba fí'lo-fi'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainifo ³⁶ káráwiyoro. Inaí símae wéiyiyana kemó súnnda-tantaa'a kempá'ó tína'lo é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáíye.

³⁷ Minkánaáfimbá aasiyaasi-kánaá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máápa'a kumbéna Órífi-omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa ³⁸ sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aai isánae sésa óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyáawe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Mááka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa ² óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumbo tufíyan-aai suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímba aforatá ta'ótoranaumne siyáawe.

3 Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigo-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana 4 óraa'-amaan-kísau-waasifa'e ámáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa 5 isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná 6 Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Mááka 14:12-21, Yóni 13:21-30

7 Yúnda-a-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a 8 Ísu Pítaante Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó súwasarai 9 mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná 10 Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááiwaékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o 11 naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámekaiyo. 12 Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyantantaa'a mimpimbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai 13 mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

*Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-ai.
Mátíyu 26:26-30, Mááka 14:22-26, 1 Kórinti
11:23-25*

¹⁴ Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó náiyapa'a komérowana
¹⁵ Ísu simátimena séna kárika'a sí'o índa-
i'a uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma
tíyótaimo í-tánómbá kembiwísé'a nánaumne-
imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáá
paápé imbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátíme
súne. Marapá'á maantánómbá ímba aneka'á
nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a
maantánónkóní áwáuma afora'á wéraina'a
nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-
anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna
maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátíme
súne. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo
Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a
aneka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna
Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna
mindá kesún-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesú
tuwánáúmne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a
námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana
ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna
pérétimo timúntemba miyáumai ándá-aran-
domba tiména séna mindá kesí naaén-iyé kesí
naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó
séna kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-
áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a
imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi
keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó
séna waási úranko puwíníyemo siyáintemba pó'a

púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáimbá sésa nááwa miyá ínísanawa síyó siyáawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-ai.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-ai sésa kentááfínkembá nááwa wéiyaakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai fasi'aén-áái simáti-simáti uwasá wenkóyáákatayaaka ésa sésa kentáásí óraa'-waasi kawé'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembiwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkembá óraa'o ménae síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maénááwe. ²⁷ Marapá'-wáásífínkembá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai kári'-waasi ímbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókóráámbá wéune.

²⁸ Miyá úná'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesifo kentáféna séna waasi kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waasi kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásí-tai isé'a tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owái to'máímo tufimpí

owanamó arú'ó marapá kúmíśasamo anónka'lo mósá máéntemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tanta'a úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inai sé'a kesé'o kááísamaimo méraanda siyuwáánafo sé'a inai siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkao Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'lo áí'mae wíya'lo é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'lo é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítao simáme sune. Káfé'a kokórigó ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiyé.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááema ti'maré sé'a óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááema sé'a ti'mákaunda moórá-tantaatafe'a aáfáán-tukáana'iyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fí'owi timésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷ Simátíme sune. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba Áísáya agaimaréna séna áí'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paápé íniye Ísu súwasa ³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a makáumne

suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba
ísóntafena séna é'aniye

Ísu siyáíye.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.

Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

³⁹ Ísu simátimena máápa'a kuména Órífi-
omapa'a imaé'mae úntemba iyúwasa wení
kísau-waasi arááiwa'maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu
simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-
aaí kempá'á sifáínifo Maníkómpá inai seró séna
⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé
séna mara'á kumbéna inaiifinkémbá ⁴² séna
kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-
tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba
kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno súwana
⁴³ Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi paápé
éna fasi'áncowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana
Maníkómpá'á inai fasi'ámai súwana umu'náamba
naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inai
simásuwena iyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a
téna tatuwánómba tirunkó umbai tówasa
tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena
séna tímó wéraamba iyáfasine'a inai seró.
Waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á
sifáínifo Maníkómpá'á inai seró Ísu siyáíye.

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi
wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba
kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-
awi'a Yúndasi misáwífa'-wáásífimbá aifa'á téna
Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni

ewaa'á téna ⁴⁸ aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-waásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'lo mérowi moórá-tantaa'lo paápé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁵¹ Ísu étuwaaó séna minkwáásígón-ááka'a ta'ótorena áá'a kawel'á uwánkaraiye.

⁵² Kawel'á uwánkowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'lo méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá iyáákaisa'a kembá ta'ótórááwe Ísu siyáiyé.

*Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-
aai.*

*Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72,
Yóni 18:12-18,25-27*

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'lo témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimarésa mérowana Pítaa miwísé maral'á tamérowana ⁵⁶ iyamó wégonka'a moórá-kisau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígó wesé'lo máíwain-iye súwana

57 Pítáa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana 58 kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítáa séna kemá ímbaniye súwana 59 kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Káririfakewi éna wení kísau-waásifinkewin-iyé súwana 60 Pítáa séna emó sénda-aaí ímba isáúmne súwana kokórigó áái súwana 61 Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítáa Fasi'aénkó simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'ó kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna 62 máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

*Ísumba karaánáá'ó ánkaraan-aaí.
Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65*

63 Pítáa ifi'á tówasa Ísunka'ó káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa 64 aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo wésesa 65 fí'ó-fi'on-aaí símai sáwí'a uwánkaraawe.

Ámáán-óráa'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24

66 Aafáúmó iyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye amáambo sun-kwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa iyúwasa 67 sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo suwaná séna simátiména'ó é'a ímba kawé'-úmai

isánaáwe. ⁶⁸ Moóra-aaimo tísai ona'ó é'a ímba simásimenaawe. ⁶⁹ Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áempá'á iménaumne súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa wesáféna sífó minááísáféta aaifintá maenkéta fí'on-aaimo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-

38

¹ Minááísáfésa misáwífá'á iyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a wésa ² aaí simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátimena miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne siyáíye suwaná ³ Páirati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴ Páirati óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa Káíriri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéíye siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aaí.

6 Suwaná Páirati mináái iséna séna Káíriri-aempakewiya'iyo súwasa 7 ewé mináémpákéwíniye suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákénkáwáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana wempá'á wínana wemá isáíniye Páirati simásuwena ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. 8 Ayáátáaka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna 9 fí'o-fi'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaimó súmba úwoi mérowasa 10 óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mésa Ísumbo simánkón-aai óraaka suwasá 11 Érotiye wení i-wáásiyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáa'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwtóí uwánkesa áí'maesa Páiratimpa'a aneká kuráawe. 12 Ááéma Érotiye Páiratiye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáa kawé'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páiratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufiyana puwínomo siyáin-ai.

Mátíyu 27:15-26, Mááka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16

13 Kuwaná Páirati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena 14 séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waasiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áísai únana simánkáán-aigoni áwáu ímba wéraisala awánáúmne. 15 Érotiye áísai úyamba minááígóní áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe.

Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶ i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷ Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páírati minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páírati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸ seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufíyana puwínifo Párápásimba faú'ankao siyáawe. ¹⁹ Ááema tuwímbai kámáni-waasiye tíyómba moóráwígon-awi'a Párápási moóráwígomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarowasa sésa Párápásimba faú'ankao suwaná ²⁰ Páírati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹ óraaka'-oraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²² Páírati aneka'á séna nóra-sawira uráiyó. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno símae iyún-aigo Páíratin-aigomba iyáákowana ²⁴ Páírati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵ moóráwígomba faú'ankena kámáni-waasi tíyómbo moóráwígomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkarowaimba táántowaimba Páírati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufíyana puwíniye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai

áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná
 miyá úwasa ²⁷ sáwífa'-waasi Ísumba arááiwa'mae
 wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá
 siyésa ifi'á támaesa arááiwa'mae kuwaná
²⁸ Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-
 inintono. Ímba kesífi'o tembá kentí iyámpóisafe'le
 kesáfé-ifi'á taaró. ²⁹ Yérúsaremu-naopa'la
 sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo
 matinkésamo náambo tímakaan-inine aamoí
 ésa iyámpói-iyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne
 sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰ Minkánáámó
 tinda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe
 sésa ááema pukónáifo faiwí'mae kufaráataao
 sénááwe. ³¹ Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a
 wéuwasinkaafó kembiwí aáénkaen-taiyaamba
 ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu
 siyáíye.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-
 kwaasiwara'la tí'maesa Ísunkwara'-úmai
 tínkamonaé sésa tí'maesa ³³ mimbárágón-áwí'a
 a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba
 aaraa-táiyá'á tufusésa séfasefa'-arausampa'la
 kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ³⁴ Ísu
 séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa
 kembá sáwí'o uwásínkáamba ímba imáyáa e sáwí-
 meyamba ímbo tímínda sáwí-imayaa maitiyuwaaó
 súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwátói maénae
 sésa ááfé tíyáananasa nááwamo iyáákaindawi
 máíniye sésa miyá uwasá ³⁵ waásisomba
 káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-oraal-waasi
 karaánáá'a ankésa sésa fi'owi túwa'nai ena
 Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo énamo éna

wesáféna wenáú áwa'nai íniye suwasá ³⁶ i-wáásíyé karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷ Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááéma aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iye sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'lo uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigorai moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwára'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra

miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo áméntemba kenkáíwára'á miyá wéowe. ⁴¹ Wemá ímba sáwí'lo uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'lo uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe séna ⁴² Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwára'á uwo súwana ⁴³ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á iméínone Ísu siyáiyé.

Ísumo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafaáténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba to'maráúmne

simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawaágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-waasin-iyé súwasa ⁴⁸ sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánéna tirunkó umbái tówasa miwítí naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'lo nún-kwaasiye Káríri-aemapakemba Ísumba arááiwa'maesa Yérúsaremufa'lo tiyón-inine nénka'a tamésa seyaafá-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Yóni 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Awánowana moóráwigon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árimátíyaa-naopakewi kawé'-wáásí arupíse úmimo mérowi Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá ⁵² Páíratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá kárika'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárírifakembo Ísumbo arááiwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááiwa'mae tésa Ísumbo utámárómbe taawánéna ⁵⁶ tauwerésa áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana áamáambo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó íyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakombasawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa ³ minóntán-aifa'o íyumba Fasi'aénkó Ísun-áuma ímba wérowasa awánésa ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'wáásíyái tógáyáagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa ⁵⁻⁶ táátafesa ésa kifaiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo íyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Kárírfifa'a úwoimo méronka'a simátímakain-aai imáyáanoro. ⁷ Maará siyáiyé. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne siyáiyé suyasá ⁸ isésa simátímakain-aai tááka'a marésa ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimáywaasiye fí'on-kwaasiye mináái kosimátimesa ¹⁰ minínímbá moórá Mágátáraa-naopakenininkon-awi'a Máriaa úwana moórá araámáo Yémísin-anówa úwana moórá Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátímúwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹² Pítáa íyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogífaena awánómba ampantasámbó kára'umae máutamankon-ampanta aantemba

wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráiyé.

*Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-
aai.*

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyááye. Mindáoopa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwiyon-
aai símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awíyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aaiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awi'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-
tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano áísai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyó súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-aai siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáási

óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba áméwana ewé sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáiyé. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáási kawáá-í'la éna Rómu-kamani-waasi iyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiyé. Moórá-
aaiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba

kaumbo-kánáá maisukáiyē. ²² Tuwím-bai-inimbo simásímén-aaisa sáátafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utaráapa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wíyómpakendarai tuwánáúnasaraí sésaraí pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfinkémbá tuwím-bai utámakaapa koawánaawana minínimbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó íyáfasinankaraiwaimba áí'o índá-i'a uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméiniye miyám-biyan-aai Maníkó siyáiyē. ²⁷ Maníkón-aai aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aai goni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósesē agaimaréna siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiwara'a simátímakaiye.

²⁸ Simátimuwasaraí kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákowasaraí ²⁹ mindárai ta'ótoresaraí óraaka sésaraí kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména ³⁰ tómbá náiyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasaraí ³¹ awánésaraí Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasaraí ³² sésaraí aampa'ó túyanamo Maníkón-aai aúfáífinkemba simásímisanaraí sirunkó óraa'-aamoin-iye siyááye.

33 Mináái simásuwesarai íyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba íyáfasinena Sáímonimpa'a paapé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awiyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mátíyu 28:16-20, Mááka 16:14-18, Yóni 20:19-23

36 Mináái suyaná Ísu paapé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'ímáyáámó iyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awané'a kentáfé'a wén-iye seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwará'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'a ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iye sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai ena súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'a ámúwana ⁴³ maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátimena séna kesé'o úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósesé agaimaréna siyáin-aiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimaréna siyáan-aiye imá agaimaréna siyáan-aiye érai'a paapé íníye simátímakaumne. ⁴⁵ Maníkón-ai

aúfáífinkemba kawé'-úmaimo isáíyantafena miwítí imáyáa kawé'a uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba áí'o índai'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbokánáá maisuwéna iyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwará'a mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'o-fi'om-barafakenkwaasi mósimatim-besimatín-esa sésa kenti sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kenti sáwí-imayaa maitiyuwáíniye agaimaréna siyáíye. ⁴⁸ Awánaan-aaí simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'maráanana kembiwísé'a kumbéiniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiñana kempímbá kumbéna wiyómpakefasi'aemba tímína'a awánaan-aaí simátíma'mae koró Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aaí.

Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

⁵⁰ Simásuwéna Ísu tí'maena Yérúsaremu'fafa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Maníkó aiyówana wiyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísunimayaa ésa áwí'a mósá marésa tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouwerésa Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iyésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó súnda-aaí taí'áiye.

Aú-ai símai kááísamakain-ai
The New Testament in the Awiyaana language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c